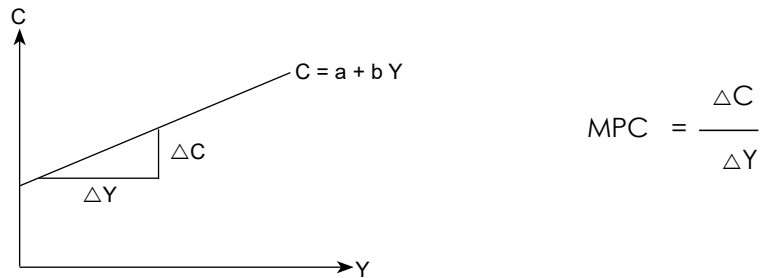
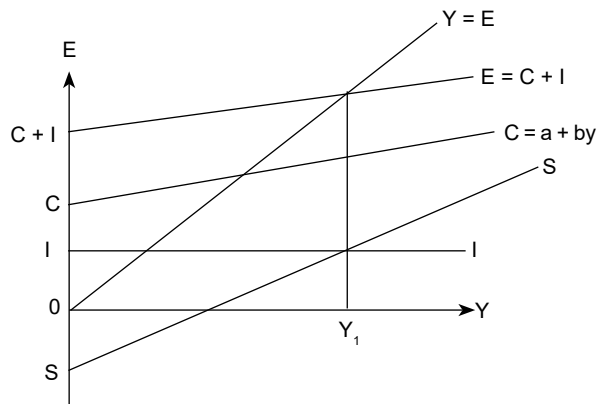

08. (i) $C = a + bY$ යන ආකාරයේ පරිභෝජන ශ්‍රිතයක් රූප සටහනක් ඇඳ ආන්තික පරිභෝජන නැඹුරුව (MPC) එම රූප සටහනෙහි දක්වන්න.

(ii) මෙම සරල ආර්ථිකයේ ආයෝජනය ස්ථාවර මට්ටමක පවතී යයි උපකල්පනය කරන්න. සමාහාර වියදම් ශ්‍රිතය ඇඳ සමතුලිත ආදායම් මට්ටම දක්වන්න.

(iii) ඉහත (i) හි දැක්වූ පරිභෝජන ශ්‍රිතයට අනුරූප ඉතුරුම් ශ්‍රිතයක් අඳින්න. ගිලිහීම් සහ එකතුවීම් සමාන වීමේ ක්‍රමය යොදා ගනිමින් සමතුලිත ආදායම් මට්ටම දක්වන්න.

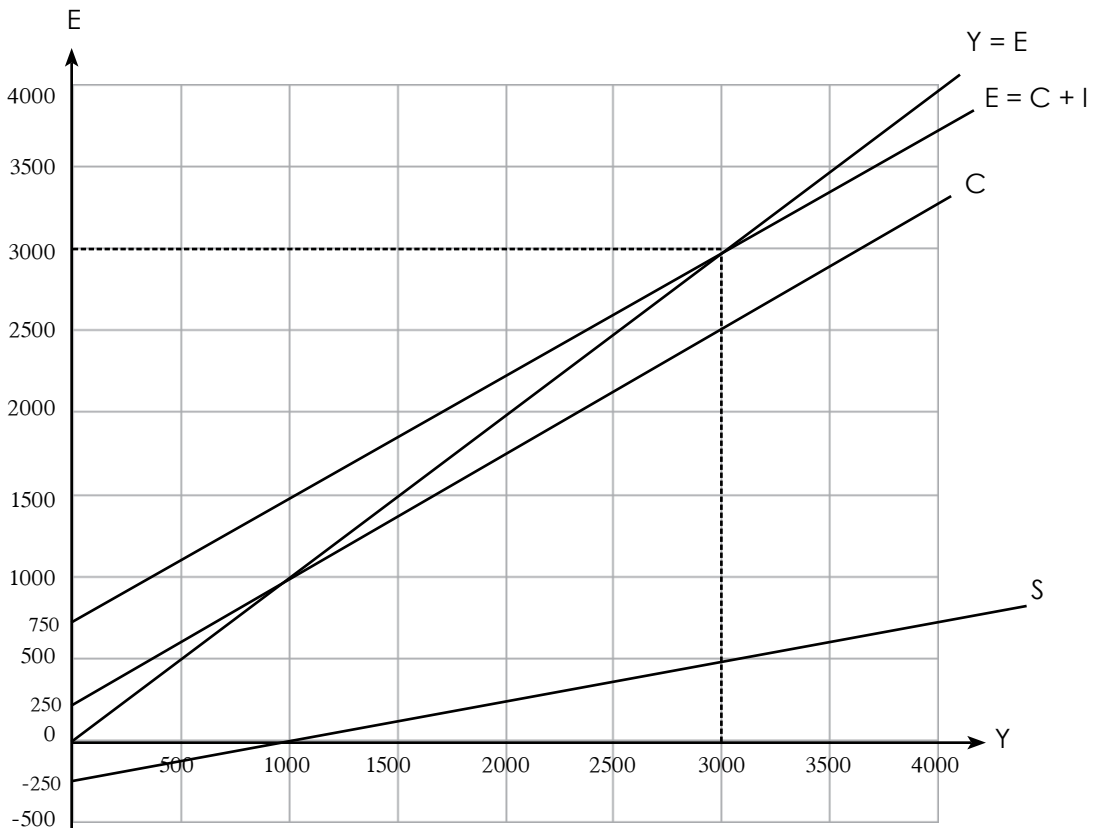
09. කල්පිත සරල ආර්ථිකයක පරිභෝජන හා ආයෝජන ශ්‍රිත පහත පරිදි වේ. (සංඛ්‍යා රු. මිලියනවලිනි)

$$C = 250 + 0.75Y$$

$$I = 500$$

(i) ඉහත ආර්ථිකයේ සමතුලිත ජාතික ආදායම ගණනය කර ප්‍රස්තාරික ව නිරූපණය කරන්න.

<p>ආදායම් - වියදම් ප්‍රවේශය</p> $Y = E$ $Y = C + I$ $Y = 250 + 0.75Y + 500$ $Y = 750 + 0.75Y$ $Y - 0.75Y = 750$ $0.25Y = 750$ $Y = \frac{750}{0.25}$ $Y = \underline{\underline{රු. මිලියන 3000}}$	<p>කාන්දුවීම් - විදීම ප්‍රවේශය</p> $W = J$ $-250 + 0.25Y = 500$ $0.25Y = 500 + 250$ $0.25Y = 750$ $Y = \frac{750}{0.25}$ $Y = \underline{\underline{රු. මිලියන 3000}}$
--	--

(ii) ඉහත ආර්ථිකයට රජය මැදිහත්වීමෙන් පහත පරිදි දත්ත වෙනස් වී ඇති බව සලකන්න.

$$C = 250 + 0.75Y_d \text{ (පරිභෝජන ශ්‍රිතය)}$$

$$I = 500 \text{ (ආයෝජන ශ්‍රිතය)}$$

$$G = 400 \text{ (රාජ්‍ය වියදම් ශ්‍රිතය)}$$

$$T_x = 550 \text{ (බදු ශ්‍රිතය)}$$

$$T_r = 50 \text{ (සංක්‍රාම ශ්‍රිතය)}$$

$$Y_d = Y - T_x + T_r \text{ (වැයකළ හැකි ආදායම)}$$

ආර්ථිකයේ නව සමතුලිත ජාතික ආදායම කොපමණ ද?

ආදායම් - වියදම් ප්‍රවේශය	කාන්දුවීම් - විදීම ප්‍රවේශය
$Y = E$	$W = J$
$Y = C + I + G$	$S + NT_x = I + G$
$Y = 250 + 0.75Y_d + 500 + 400$	$-250 + 0.25Y_d + 500 = 500 + 400$
$Y = 1150 + 0.75(Y - T_x + T_r)$	$0.25Y_d + 250 = 900$
$Y = 1150 + 0.75(Y - 550 + 50)$	$0.25(Y - NT_x) = 650$
$Y = 1150 + 0.75(Y - 500)$	$0.25(Y - 500) = 650$
$Y = 1150 + 0.75Y - 375$	$0.25Y - 125 = 650$
$Y = 775 + 0.75Y$	$0.25Y = 650 + 125$
$Y - 0.75Y = 775$	$Y = \frac{775}{0.25}$
$0.25Y = 775$	$Y = \underline{\underline{රු. මිලියන 3100}}$
$Y = \frac{775}{0.25}$	
$Y = \underline{\underline{රු. මිලියන 3100}}$	

(iii) ඉහත ආර්ථිකය විදේශ වෙළෙඳුම සඳහා විවෘත කළ පසු පහත සඳහන් පරිදි අපනයන හා ආනයන ශ්‍රිත ලැබී ඇත.

$$X = 200 \text{ (අපනයන ශ්‍රිතය)}$$

$$M = 300 \text{ (ආනයන ශ්‍රිතය)}$$

නව සමතුලිත ජාතික ආදායම කොපමණ ද?

ආදායම් - වියදම් ප්‍රවේශය

$$\begin{aligned}
 Y &= E \\
 Y &= C + I + G + (X - M) \\
 Y &= 250 + 0.75Y_d + 500 + 400 + (200 - 300) \\
 Y &= 1050 + 0.75Y_d \\
 Y &= 1050 + 0.75(Y - 550 + 50) \\
 Y &= 1050 + 0.75(Y - 500) \\
 Y &= 1050 + 0.75Y - 375 \\
 Y &= 675 + 0.75Y \\
 Y - 0.75Y &= 675 \\
 0.25Y &= 675 \\
 \underline{Y} &= \underline{\text{රු. මිලියන } 2700}
 \end{aligned}$$

කාන්දුවීම් - විදීම ප්‍රවේශය

$$\begin{aligned}
 W &= J \\
 S + NTx + M &= I + G + x \\
 -250 + 0.25Y_d + 500 + 300 &= 500 + 400 + 200 \\
 0.25Y_d + 550 &= 1100 \\
 0.25Y_d &= 550 \\
 0.25(Y - 500) &= 550 \\
 0.25Y - 125 &= 550 \\
 0.25Y &= 675 \\
 Y &= \frac{675}{0.25} \\
 \underline{Y} &= \underline{\text{රු. මිලියන } 2700}
 \end{aligned}$$

10. ස්වාධීන වියදම් හා පෙළඹුම් වියදම් අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.

සමාහාර වියදමේ ඇතුළත් සංරචක, ස්වාධීන වියදම්, පෙළඹුම් වියදම් ලෙස වර්ග දෙකක් දක්නට ලැබේ.

ස්වාධීන වියදම් යනු, ආර්ථිකය තුළ “කිසියම් වටිනාකමක්” ලෙස තීරණය වී ඇති, ඕනෑම ආදායම් මට්ටමක දී (ශුන්‍ය ආදායමේ දී පවා) නො වෙනස් ව පවතින, ජාතික ආදායමෙන් ස්වායත්ත වියදම් වේ.

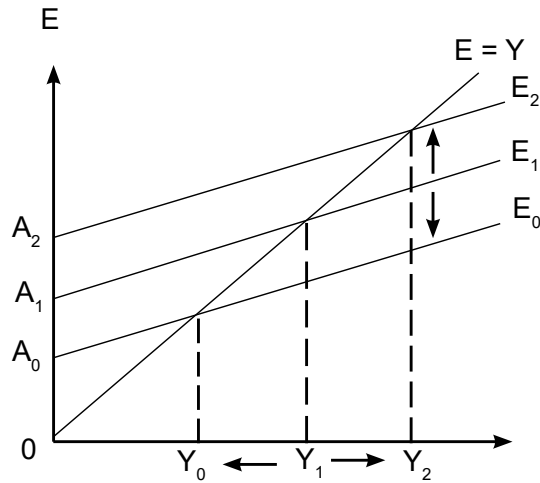
- උදා : ස්වාධීන පරිභෝජන වියදම (a)
- ආයෝජන වියදම (I)
- රාජ්‍ය (පොදු) පරිභෝජන වියදම (G)

පෙළඹුම් වියදම් යනු, ජාතික ආදායම සමඟ වෙනස් වන වියදම් ය. ජාතික ආදායම වෙනස් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙම වියදම් ද වෙනස් වේ.

- උදා : පෙළඹුම් පරිභෝජන වියදම (C)

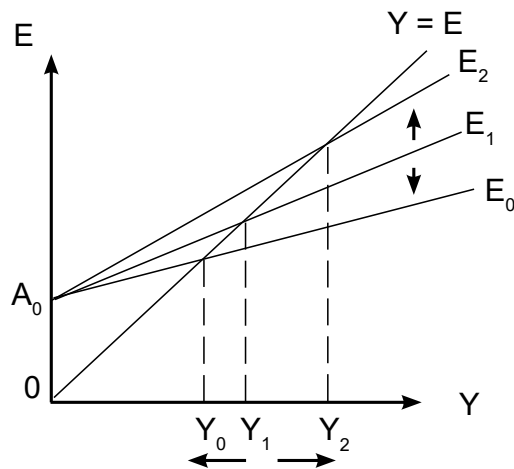
11. ආර්ථිකයක සමතුලිත ජාතික ආදායම වෙනස් වන්නේ කෙසේ ද?

සමාහාර වියදම් වක්‍රය හෝ විදිම් වක්‍රය හෝ කාන්දුවීම් වක්‍රය හෝ වෙනස් වීම (විතැන් වීම) මත ආර්ථිකයක සමතුලිත ආදායම් මට්ටම වෙනස් වේ. ස්වාධීන වියදමක වෙනස්වීම නිසා සමාහාර ඉල්ලුම් වක්‍රයේ අන්තඃකණ්ඩය පමණක් වෙනස් වේ. ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව වෙනස් වීමෙන් වක්‍රයේ බැවුම පමණක් වෙනස් වේ.

ස්වාධීන වියදමක් වැඩි වන විට සමාහාර ඉල්ලුම් වක්‍රය $E_1 - E_2$ දක්වා සමාන්තර ව ඉහළට විතැන් වේ. එවිට සමතුලිත ජාතික ආදායම $Y_1 - Y_2$ දක්වා වැඩි වේ.

ස්වාධීන වියදමක් අඩු වන විට සමාහාර ඉල්ලුම් වක්‍රය $E_1 - E_0$ දක්වා සමාන්තර ව පහළට විතැන් වේ. එවිට සමතුලිත ජාතික ආදායම $Y_1 - Y_0$ දක්වා අඩු වේ.

ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව වැඩි වන විට සමාහාර වියදම් වක්‍රය $E_1 - E_2$ දක්වා සමානුපාතික ව ඉහළට විතැන් වේ. එවිට සමතුලිත ජාතික ආදායම $Y_1 - Y_2$ දක්වා වැඩි වේ.

ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව අඩු වන විට සමාහාර වියදම $E_1 - E_0$ දක්වා සමානුපාතික ව අඩුවීම නිසා සමතුලිත ජාතික ආදායම $Y_1 - Y_0$ දක්වා අඩු වේ.

12. (i) සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම ඉහළ යාමට බලපෑ හැකි හේතු මොනවා ද?

1. පරිභෝජන වියදම (C) වැඩි වීම.
2. ආයෝජන වියදම (I) වැඩි වීම.
3. රජයේ පරිභෝජන වියදම (G) වැඩි වීම.
4. රජයේ සංක්‍රාම වියදම (Tr) වැඩි වීම.
5. රජයේ බදු (Tx) අඩු වීම.
6. ශුද්ධ අපනයන (X) වැඩි වීම.

(ii) සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම පහළ යාමට බලපෑ හැකි හේතු මොනවා ද?

1. පරිභෝජන වියදම (C) අඩු වීම.
2. ආයෝජන වියදම (I) අඩු වීම.
3. රජයේ පරිභෝජන වියදම (G) අඩු වීම.
4. රජයේ සංක්‍රාම වියදම (Tr) අඩු වීම.
5. ස්වාධීන බදු (Tx) වැඩි වීම.
6. ශුද්ධ අපනයන (Nx) අඩු වීම.

13. ස්වාධීන වියදම් ගුණකය යනු කුමක් ද?

ස්වාධීන වියදමක් වෙනස්වීම නිසා සමතුලිත නිමැවුම් මට්ටම, එමෙන් කොපමණ ගුණයකින් වෙනස් වේ ද යන්න ස්වාධීන වියදම් ගුණකය මගින් දැක් වේ. එබැවින් ස්වාධීන වියදම් ගුණකය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි ය.

$$K = \frac{\Delta Y}{\Delta A_0}$$

ස්වාධීන වියදම් ගුණකය, රටක පරිභෝජන ක්‍රියාවලිය මත තීරණය වේ. එබැවින් ගුණකය පහත පරිදි ද ගණනය කළ හැකි ය.

$$K = \frac{1}{MPS}$$

හෝ

$$K = \frac{1}{1 - MPC}$$

හෝ

$$K = \frac{1}{1 - b}$$

ස්වාධීන වියදම් ගුණකයේ විවිධ ස්වරූප :

ස්වාධීන පරිභෝජනය, ආයෝජනය, රජයේ මිල දී ගැනීම්, ශුද්ධ අපනයන යනුවෙන් ස්වාධීන වියදම් සංරචක රාශියක් පවතින බැවින්, ස්වාධීන වියදම් ගුණකයේ ස්වරූප කිහිපය කි.

1. ස්වාධීන පරිභෝජන වියදම් ගුණකය $(K_a) = \frac{1}{1 - b}$
2. ආයෝජන ගුණකය $(K_i) = \frac{1}{1 - b}$
3. රජයේ මිල දී ගැනීමේ ගුණකය $(K_g) = \frac{1}{1 - b}$
4. ශුද්ධ අපනයන ගුණකය $(K_{nx}) = \frac{1}{1 - b}$

14. ආර්ථිකයක MPC හා MPS වෙනස් වීම, ගුණකය හා සමතුලිත ජාතික ආදායම කෙරෙහි ඇතිකරන බලපෑම දක්වන්න.

		ගුණකය මත බලපෑම	සමතුලිත ජාතික ආදායමට වන බලපෑම
MPC	වැඩි වන විට	වැඩි වේ.	වැඩි වේ
	අඩු වන විට	අඩු වේ.	අඩු වේ
MPS	වැඩි වන විට	අඩු වේ.	අඩු වේ
	අඩු වන විට	වැඩි වේ.	වැඩි වේ

15. පරිභෝජන ශ්‍රිතය $C = 250 + 0.75Y$ හා ආයෝජනය $I = 500$ ක් වූ සරල ආර්ථිකයක් උපකල්පනය කරන්න.

(i) ස්වාධීන වියදම් ගුණකය කොපමණ ද?

$$\begin{aligned} K_e &= \frac{1}{1 - b} \\ &= \frac{1}{1 - 0.75} \\ &= \frac{1}{0.25} \\ &= \underline{\underline{4}} \end{aligned}$$

(ii) සමතුලිත ජාතික ආදායම කොපමණ ද?

$$\begin{aligned} Y &= A_0 \times K \\ &= (250 + 500) \times 4 \\ &= 750 \times 4 \\ &= \underline{\underline{රු. මිලියන 3000}} \end{aligned}$$

(iii) මෙම ආර්ථිකයේ ආයෝජනය රු. මිලියන 50 කින් ඉහළ ගියහොත් නව සමතුලිත ජාතික ආදායම කොපමණ වේ ද?

සමතුලිත ජාතික ආදායම් වෙනස :

$$\begin{aligned} \Delta Y &= \Delta I \times K \\ &= 50 \times 4 \\ &= \underline{\underline{රු. මිලියන 200}} \end{aligned}$$

නව සමතුලිත ජාතික ආදායම :

$$\begin{aligned} Y &= 3000 + 200 \\ &= \underline{\underline{රු. මිලියන 3200}} \end{aligned}$$

16. රජය සහිත සංවෘත්ත ආර්ථිකයක ස්වාධීන වියදම් ගුණකයට අමතර ව දැකිය හැකි වෙනත් ගුණක වර්ග මොනවා ද?

1. ස්වාධීන බදු ගුණකය (K_{Tx})

ස්වාධීන බදු ගුණකය යනු, ස්ථාවර බදු වෙනස් වීම (ΔT_x) සහ සමතුලිත ජාතික ආදායම වෙනස් වීම (ΔY) අතර අනුපාතය යි. ස්ථාවර බදු හා සමතුලිත ජාතික ආදායම අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවක් පවතින නිසා බදු ගුණකය සෑම විට ම සෘණ වේ.

ස්වාධීන බදු ගුණකය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි ය.

$$K_{Tx} = \frac{-b}{1 - mpc} = \frac{-b}{mps} = \frac{-mpc}{mps}$$

ස්ථාවර බදු වැඩිවන විට, සමතුලිත ජාතික ආදායම බදු ගුණකයේ ගුණිතයකින් අඩුවන අතර ස්ථාවර බදු අඩුවන විට, සමතුලිත ජාතික ආදායම බදු ගුණකයේ ගුණිතයකින් වැඩි වේ.

2. සංක්‍රාම වියදම් ගුණකය (K_{Tr})

සංක්‍රාම වියදම් ගුණකය යනු, සංක්‍රාම ගෙවීම් වෙනස් වීම (ΔTr) සහ සමතුලිත ජාතික ආදායම වෙනස් වීම (ΔY) අතර අනුපාතය යි. මෙය සෑම විට ම ධන වේ.

සංක්‍රාම වියදම් ගුණකය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි ය.

$$(K_{Tr}) = \frac{b}{1 - mpc} = \frac{b}{mps}$$

සංක්‍රාම වැඩිවන විට, සමතුලිත ජාතික ආදායම සංක්‍රාම ගුණකයේ ගුණිතයකින් වැඩිවන අතර, සංක්‍රාම අඩුවන විට සමතුලිත ජාතික ආදායම සංක්‍රාම ගුණකයේ ගුණිතයෙන් අඩු වේ.

බදු ගුණකය හා සංක්‍රාම ගුණකය, සෑමවිට ම ස්වාධීන වියදම් ගුණකයට වඩා 1 ක් අඩු ය.

3. කුලීන අයවැය ගුණකය

අයවැය ලේඛනය කුලනය වන විටක දී එමගින් සමකුලීන නිමැවුම් මට්ටමට ඇතිකරන බලපෑම ශුන්‍යය යැයි, බැලූබැල්මට පෙනේ. නමුත් එය එසේ නොවන අතර එමගින් ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමක් ඇති කෙරේ. එයට හේතුව වන්නේ රජයේ මිල දී ගැනීම් මගින් ජාතික ආදායමට ඇති කරන ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම, බදු මගින් ඇතිකරන සංකෝචනාත්මක බලපෑමට වඩා ප්‍රබල වීම යි.

- රාජ්‍ය වියදම සෘජුව ම සමස්ත වියදමට ද, ඒ ඔස්සේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ද බලපා යි.

$$\Delta G \longrightarrow \Delta E \longrightarrow \Delta Y$$

- බදු දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇති කරන බලපෑම වක්‍රාකාර වේ. එනම් බදු අයකිරීම, පළමුව වැය කළ හැකි ආදායමට ද, දෙවනුව සමස්ත වියදමට ද, බලපෑම තුළින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට බලපායි.

$$\Delta T \longrightarrow \Delta Y_d \longrightarrow \Delta E \longrightarrow \Delta Y$$

මේ නිසා රාජ්‍ය වියදම නිසා සිදුවන ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම, බදු නිසා ඇතිවන සංකෝචනාත්මක බලපෑමට වඩා බලවත් බැවින් කුලීන අයවැය ලේඛනයක් මගින් සමකුලීන ආදායමට ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි.

අයවැය ලේඛනය කුලනය වී ඇති විට එමගින් සමකුලීන ජාතික ආදායමට ඇති කරන ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම, කුලීන අයවැය ගුණකය නම් වේ.

$$\begin{aligned} \text{කුලීන අයවැය ගුණකය} &= \text{රාජ්‍ය වියදම් ගුණකය} + \text{බදු ගුණකය} \\ &= K_G + K_T \\ &= \frac{1}{1-b} + \frac{-b}{1-b} \\ &= \frac{1-b}{1-b} \\ &= \underline{\underline{1}} \end{aligned}$$

කුලීන අයවැය ගුණකය 1 වීමෙන් අදහස් කරන්නේ රාජ්‍ය වියදම් ගුණකය හා බදු ගුණකය අතර වෙනස 1 බව යි.

17. රජය සහිත එක්තරා සංවෘක්ත ආර්ථිකයක පරිභෝජන ශ්‍රිතය $C = 300 + 0.8Y_d$ වේ. මෙම ආර්ථිකයේ,

(i) ස්වාධීන වියදම් ගුණකය, බදු ගුණකය හා සංක්‍රාම ගුණකය ගණනය කරන්න.

$$K_G = \frac{1}{1-b} = \frac{1}{0.2} = \underline{\underline{5}}$$

$$K_{Tx} = \frac{-b}{1-b} = \frac{-0.8}{0.2} = \underline{\underline{-4}}$$

$$K_{Tr} = \frac{b}{1-b} = \frac{0.8}{0.2} = \underline{\underline{4}}$$

(ii) පහත සඳහන් විකල්ප සිදුවීම් ඉහත ආර්ථිකයේ සමතුලිත ජාතික ආදායමට ඇතිකරන බලපෑම ගණනය කරන්න.

අ). රජයේ මිල දී ගැනීමේ රු. මිලියන 50 කින් වැඩි වීම.

$$\begin{aligned} \Delta Y &= \Delta G \times K_G \\ &= 50 \times 5 = 250 \end{aligned}$$

සමතුලිත ජාතික ආදායම රු. මිලියන 250 කින් වැඩි වේ.

ආ). රජය රු. මිලියන 50 කින් බදු ඉහළ දැමීම.

$$\begin{aligned} \Delta Y &= \Delta T_x \times K_{Tx} \\ &= 50 \times -4 = -200 \end{aligned}$$

සමතුලිත ජාතික ආදායම රු. මිලියන 200 කින් අඩු වේ.

ඉ). ඉහත සිදුවීම් දෙක නිසා ජාතික ආදායමට ඇතිකරන ශුද්ධ බලපෑම දක්වන්න.

	රු.මි.
රජයේ වියදම් වැඩි වීමේ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම	250
(-) බදු වැඩි වීමේ සංකෝචනාත්මක බලපෑම	<u>-200</u>
	<u>50</u>

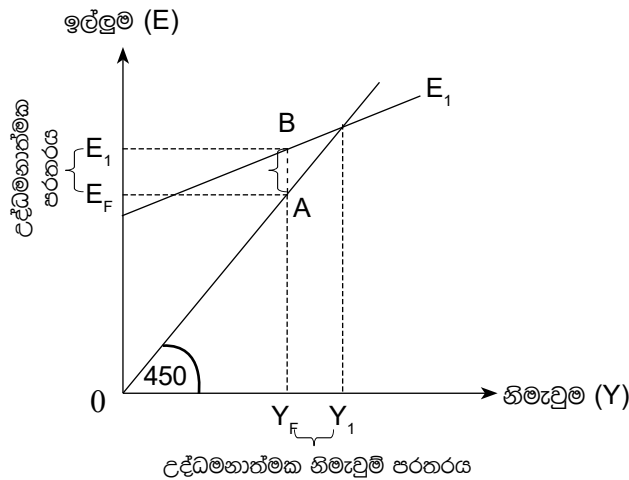
රාජ්‍ය වියදම් ගුණකය, ස්වාධීන බදු ගුණකයට වඩා විශාල වීමෙන් තුලිත අයවැය ගුණකය 1 ක් වේ. මේ නිසා බදු හා රාජ්‍ය වියදම් යන දෙක ම සමාන අගයකින් වැඩිකළ විට රාජ්‍ය වියදම් වැඩිකළ ප්‍රමාණයෙන් ජාතික ආදායම ඉහළ යයි.

18. “සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටමක් අවශ්‍යයෙන් ම සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවයක් පිළිබිඹු නොකරයි. සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම යටතේ වුව ද ආර්ථිකයේ අස්ථායී ලක්ෂණ පැවතිය හැකි ය.” යෝග්‍ය රූපසටහන් භාවිතා කරමින් ඉහත ප්‍රකාශය පැහැදිලි කරන්න.

ජාතික ආදායම සමතුලිත වනුයේ එය ප්‍රසාරණය වීමට හෝ සංකෝචනය වීමට හෝ නැඹුරුවක් නොපවතින විටදී ය. ආදායමේ සමතුලිතතාව සඳහා අවශ්‍ය වන්නේ සමාහාර නිමැවුමේ වටිනාකම සමාන වූ සමාහාර වියදමක් හට ගැනීම ය. එනම් $Y = E$ වීම ය. නැතහොත් සමාහාර වියදමට සිදුවන විදීම (J) හා කාන්දුවීම් (W) අතර තුලනයක් හට ගැනීමය. එය $W = J$ වීම ය. සමතුලිතතාව සඳහා අවශ්‍ය කරන මෙම කොන්දේසි ඇති විට ආර්ථිකය කවර ආදායම් මට්ටමක් යටතේ වුව ද සමතුලිත විය හැකිය. එක්කෝ උද්ධමනය සහිතව නැතහොත් සේවා වියුක්තිය සහිතව එසේත් නැතහොත් ඒ දෙකම නොමැතිව ආර්ථිකය සමතුලිත විය හැකිය.

එවැනි අස්ථායීතාවයන් 3 ක් පහත දැක්වේ.

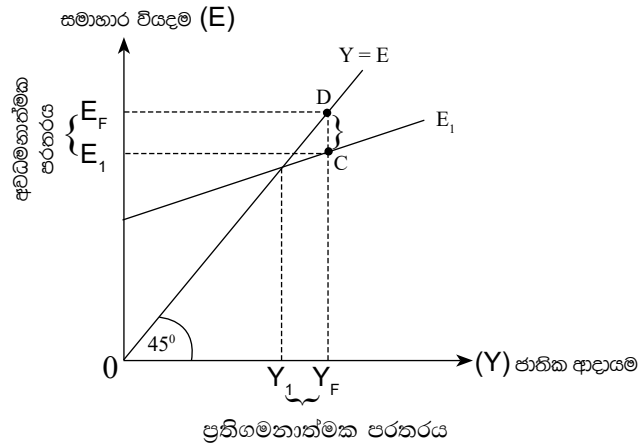
උද්ධමනාත්මක පරතරයක් සහිතව සමතුලිතතාවයේ පැවතීම.

සුර්ණ සේවා නියුක්තිය සහිත සමතුලිත ආදායම් මට්ටමක් (Y_F) බිහිවීමට අවශ්‍ය සමාහාර වියදම A ලක්ෂ්‍යයෙන් දැක්වෙන අගයට සමාන විය යුතු වුව ද, මෙම ආර්ථිකයේ පවතින සමාහාර වියදම් ප්‍රමාණය B ලක්ෂ්‍යයෙන් දැක්වෙන අගයට සමාන වේ. සමාහාර වියදමේ පවතින B - A අතිරික්තය (අධි සමස්ත වියදම් ප්‍රමාණය) උද්ධමනාත්මක පරතරය ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

ආර්ථිකයේ විභව නිමැවුම් මට්ටම Y_F වුවද, පවත්නා සමාහාර වියදම් ශ්‍රිතයට අනුව සමතුලිතය හටගනුයේ Y_1 නිමැවුම් මට්ටමේ දී ය. $Y_1 - Y_F$ මගින් නිරූපණය වන්නේ උද්ධමනාත්මක නිමැවුම් පරතරය යි. එනම් සැබෑ නිමැවුම් මට්ටම විභව නිමැවුම් මට්ටමට වඩා ඉදිරියෙන් පවතී.

අවධමනාත්මක සහ ප්‍රතිගමනාත්මක පරතරයක් සහිතව සමතුලිතතාවයේ පැවතීම.

පූර්ණ සේවා නියුක්තිය සහිත සමතුලිත ආදායම් මට්ටමක් බිහි වීමට සැලසුම් කළ සමාහාර වියදම D ලක්ෂ්‍යයෙන් දැක්වෙන අගයට සමාන ප්‍රමාණයක් විය යුතු වුව ද, මෙම ආර්ථිකයේ පවතින සමාහාර වියදම් ප්‍රමාණය C ලක්ෂ්‍යයෙන් දැක්වෙන අගයට සමාන වේ. සමාහාර වියදමේ දක්නට ලැබෙන D - C ප්‍රමාණයේ උග්‍රතාවය අවධමනාත්මක පරතරය (Deflationary gap) ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

ආර්ථිකයේ විභව නිමැවුම් මට්ටම Y_F වුව ද, පවත්නා සමාහාර වියදම් ශ්‍රිතයට අනුව සමතුලිතය හටගනුයේ Y_1 නිමැවුම් මට්ටමේ දී ය. $Y_F - Y_1$ මඟින් දැක්වෙන්නේ ප්‍රතිගමනාත්මක නිමැවුම් පරතරය (Recessionary gap) යි. එනම් සැබෑ නිමැවුම් මට්ටම විභව නිමැවුම් මට්ටමට වඩා පහළින් පවතී.